

til enhver Tid have fundet hensigtsmæssige. Jeg skal endnu gjøre opmærksom paa, at man endog efter Fundatsen har anset sig for berettiget til at understøtte Staten i den Krig, den havde i 1814, idet man af Overskudet har givet Bidrag til Krigsudgifter, hvilket dog maa siges at ligge himmelvidt borte fra Fundatsen. Man kan fort sagt ikke tænke sig nogen Afvigelse mulig, uden at den paa en eller anden Maade tilførn er sket. — Gaar jeg nu over til Bemmestofte, da er denne Stiftelses Oprindelse som en kongelig Stiftelse om mulig endnu klarere; thi Fundatsen er given af den regjerende Konge selv. Bemmestofte var først overdraget til en Prindsesse og hendes Broder; men det er oplyst, at hun, da hendes Broder, Prinds Carl, døde, ikke vilde kunne have beholdt Bemmestofte, med mindre Statskassen gav hende en ligesaa høj Alppanage, som hun og hendes Broder tilfammen tidligere havde havt. Statskassen maatte desuden paa mange Maader opretholde denne Stiftelse for Prindsesse Hedevig, idet der blev givet hende Skattefrihed for saa og saa mange Tønder Hartkorn Bøndergods samt Portofrihed for alle Expeditioner og andre forskjellige Begunstigelser, hvilket medførte, at hun til sin Dødsdag kunde vedblive at sidde paa Bemmestofte. — Hun havde tænkt paa at ville oprette en saadan Stiftelse, men hun kom ikke dertil, og da hun døde, maatte altsaa Bemmestofte tilfalde den regjerende Konge. Han fulgte imidlertid hendes Ønske og Villie, som han kjendte, og udstedte en Fundats, hvorved Bemmestofte Stiftelse blev oprettet. I Øvrigt er denne Fundatses Bestemmelser og Udviklingen af Klosters Birkfomhed i det Hele taget aldeles den samme som for Balløse Vedkommende. Ogsaa her har den regjerende Konge efter 1849 erkjendt, at det ikke var hans Person, til hvem Bestyrelsen af denne Stiftelse var overgivet, men at det var som regjerende Konge og efter sin Magtfuldkommenhed i Regjeringen i det Hele taget, han havde Medbestemmelsesret derover. De forskellige Forandringer, som ere skete, ere saaledes foregaaende ved kongelige Resolutioner, paraserede af den ansvarlige Minister. Det ligger altsaa aabent og klart for for Kommissionens Flertal, at disse Stiftelser ingenlunde kunne siges at være af den Bessaffenhed, at de skulde ligge udenfor Statsmagten, og at der blot skulde være en Kontrol tilfæde fra vedkommende Ministers Side over Bestyrelsen og Udviklingen af dem, saaledes som det finder Sted overfor andre Stiftelser. Forholdet er her et ganske særegent, og da navnlig af den Natur, at man lige til denne Dag har erkjendt, at Statsmagten har fuld Raadighed til at udvikle disse Stiftelser med Hensyn til deres Birkfomhed, ifølge den stærke Tiltagen i Formue, som det har viist sig, de have opnaaet. Ifølge disse Betragtninger kom Kommissionens Flertal til det Resultat, at Statsmagten har fuld Raadighed over ved nye Bestemmelser efterhaanden at

udvikle Stiftelsernes Birkfomhed og Betydning, ligesom det tidligere er sket, at den har fuld Raadighed over at gjøre Forandringer i de tidligere Fundatser, og at den har fuld Raadighed over at give nye Fundatser, fort sagt, at den har fuld Raadighed til at udvikle disse Stiftelser paa en Maade, der med større Frihed kan siges at høre hen under Stifterindens og Stifterens Tanker. Efter hvad jeg saaledes kortelig har viist, ligger det klart for os, at Statsmagten har Raadighed over disse Stiftelser, og Spørgsmaalet er altsaa blot, om Styrelsen af dem efter 1849, ifølge den hele Stilling og den Maade, hvorpaa deres Styrelse hidtil er foregaaet, fremdeles maa siges at være en blot og bar Administrations sag, eller om Styrelsen med Hensyn til disse Stiftelsers Birkfomhed ikke for Fremtiden maa siges at være en Lovgivnings sag. Med Hensyn dertil har Kommissionens Flertal ikke havt den fjerneste Tvivl om, at disse Stiftelsers fremtidige Styrelse efter de betydelige Midler, de have, efter deres hele Oprindelse, efter den Udvikling, de have faaet, og efter den Frihed, hvormed de have været administrerede, maa henhøre under Lovgivningsmagten. Det er derpaa, vi have begrundet vor Indberetning, og det er med Hensyn til denne Begrundelse, Forslagsstillerne nu have ønsket at høre, om Regjeringen er enig med os i de Resultater, hvortil vi ere komne, samt om den vil bringe disse Resultater til Udførelse, vi have sagt: „i. indeværende Rigsdagssamling“. Det er jo muligt, at Regjeringen kan svare, at der er gjort og har maattet gjøres, saadanne forberedende Skridt, at den ikke har kunnet bringe disse Resultater til Udførelse saa hurtigt, men dette er Noget, vi i alt Fald nu vente at høre af den høitærede Justitsminister.

**Justitsministeren:** Det første Spørgsmaal, som man retter til Justitsministeren, er dette: „Anerkjender Regjeringen de Resultater, hvortil den af Folkethinget under 15de Februar 1871 nedsatte Kommission angaaende Balløse adelige Stiftelses og Bemmestofte adelige Somfruktlosters samtlige Forhold m. v. er kommet i sin til Folkethinget afgivne Indberetning, for rigtige?“ Jeg skal dertil give et klart og bestemt Svar. De Resultater, hvortil den parlamentariske Kommissions Flertal, det vil sige 5 af dens 9 Medlemmer, er kommet, ere jo formulerede i den Udtalelse i den afgivne Betænkning, „at Reglen i Grundlovens § 2, at den Lovgivende Magt er hos Kongen og Rigsdagen i Forening, berettiger Rigsdagen til fremtidig at deltage i de Beslutninger, hvorefter Balløse Stifts og Bemmestofte Klosters Birkfomhed ordnes“, og „at Bestemmelsen i Grundlovens § 49 maa medføre, at Stiftelsernes økonomiske Forhold gaa ind under Rigsdagens Bevillingsmyndighed.“ Naar man nu spørger mig, om jeg anerkjender disse Resultater for rigtige, da